

การวิเคราะห์การใช้เพลงและคำคล้องจองของครูอนุบาล

ANALYSIS OF SONG AND RHYME USAGE OF PRESCHOOL TEACHERS

นางสาวภัทธิตยา บัวศรี *

Phatthiya Buasri

อ.ดร.อัญญมณี บุญเชื้อ **

Anyamanee Boonsue, Ph.D.

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์การใช้เพลงและคำคล้องจองของครูอนุบาล ใน 3 ด้านได้แก่ ช่วงเวลาการใช้ จุดประสงค์การใช้และวิธีการใช้ ประชากรคือ ครูประจำชั้นอนุบาล 1-2 ที่สอนอยู่ในโรงเรียนที่ได้รับการประเมินว่าเป็นโรงเรียนศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบและโรงเรียนศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบเครือข่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร เป็นจำนวน 161 คน กลุ่มตัวอย่างคือ ครูประจำชั้นอนุบาลในโรงเรียนที่ได้รับการประเมินว่าเป็นโรงเรียนศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบและโรงเรียนศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบเครือข่าย ที่สอนในระดับชั้นอนุบาล 1 - อนุบาล 2 ภาคการศึกษาปลาย ปีการศึกษา 2556 จำนวนทั้งสิ้น 24 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ และแบบวิเคราะห์เอกสาร วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความถี่ และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยเป็นดังนี้ 1) ช่วงเวลาการใช้ พบว่า ช่วงเวลาที่ครูส่วนใหญ่นำเพลงและคำคล้องจองมาใช้มากที่สุดคือ ร้อยต่อกิจกรรม รองลงมาคือ 6 กิจกรรมหลัก 2) จุดประสงค์การใช้ พบว่า ครูอนุบาลมีจุดประสงค์การใช้เพลงและคำคล้องจองมากที่สุดคือเพื่อการจัดการชั้นเรียน รองลงมาคือ เพื่อการสอน 3) วิธีการการใช้ พบว่า ครูอนุบาลมีวิธีการใช้เพลงและคำคล้องจองมากที่สุดด้วยวิธีการใช้ตัวครู ผ่านการร้องและท่องปากเปล่ามากที่สุด โดยร้องไปพร้อมกับเด็กตั้งแต่ต้นจนจบเพลง ในช่วงการสอน และร้องหรือท่องคำวรรคแรกแล้วให้เด็กมีส่วนร่วมในการร้องหรือท่องจนกว่าเด็กจะพร้อมในช่วงร้อยต่อ กิจกรรม และรองลงมาคือการใช้ทำทางประกอบเพลงและคำคล้องจอง ครูมักใช้เป็นทำทางที่ครูคิดขึ้นเองและเป็นผู้นำและเด็กปฏิบัติตาม ส่วนวิธีการใช้เพลงและคำคล้องจองผ่านอุปกรณ์นั้น อุปกรณ์ที่ซ้มนักเป็นอุปกรณ์ประกอบจังหวะคือลูกแขก และแทมบูรีน

* โรงเรียนทอสี 1023/46 ซอยปรีดิพินมยงค์ 41 ถนนสุขุมวิท 71 แขวงคลองตันเหนือ เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร 10110

E-mail Address: noey_kingkong@hotmail.com

** อาจารย์ประจำสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ภาควิชาหลักสูตรและการสอน

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

E-mail Address: teacherpinny@gmail.com

ISSN 1905-4491

Abstract

The purpose of this research was to analyze songs and rhymes of preschool teachers in 3 aspects; usage time, the purpose of usage and usage method. The populations were 161 kindergarten teachers of kindergarten 1 and kindergarten 2 at Early Childhood Center Model Schools and Early Childhood Center Model Associated Schools under the Bangkok Primary Educational Service Area Office. The samples were 24 kindergarten teachers of kindergarten 1 and Kindergarten 2 during the 2nd semester of 2013. The research instruments were an observation form, an **interview form and content analysis form**. The data was analyzed using frequency and **content analysis**.

The results of this research were as followed: 1) Usage time: The most time using song and rhyme was during transitions periods, **followed by** during 6 activities. 2) The purpose of usage: the most frequent purpose of usage was to use to manage classroom, **followed by** to teach. 3) Usage method: the most popular way to use songs and rhymes by singing and reciting aloud by the teachers themselves at most. During instruction, all teachers sang the whole song or rhyme repeatedly along with children. Meanwhile during transition periods, teacher would sing or rhyme only the first part of the song or rhyme, then gradually letting children take part in the song until the whole class was ready for the next activity. Followed by singing and reciting with body movement. The style of body movement was always being created by teachers who would lead it to children by oneself. For the way to use song and rhyme by tools, The musical instruments that were being used mostly was maracas and tambourine.

คำสำคัญ: การใช้เพลงและคำคล้องจอง / ครูอนุบาล

KEYWORDS: SONG AND RHYME USAGE / PRESCHOOL TEACHERS

บทนำ

เพลงและคำคล้องจอง เป็นสื่อทางภาษาที่พร้อมไปด้วยท่วงทำนอง จังหวะ อันนำไปสู่ความจรโลงจิตใจ ทำให้บุคคลเกิดความรู้สึกเพลิดเพลิน และมีความสุข กล่าวได้ว่า เพลงและคำคล้องจองมีบทบาทต่ออารมณ์ความรู้สึกของมนุษย์ทุกเพศทุกวัย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เด็กปฐมวัย ดังที่พิชัย ปรัชญานุสรณ์ (2552) กล่าวว่า เสียงดนตรีเป็นศิลปะกรรมที่มนุษย์สร้างสรรค์เพื่อความสุข ความพอใจ สามารถทดแทนอารมณ์ความรู้สึกว่าเหว่ ความไม่มั่นคงในจิตใจ ความวิตกกังวล ตลอดจนความเครียด เมื่อฟังหรือเล่นดนตรีแล้ว จิตใจจะดีขึ้น ผลจากจิตใจที่ดีขึ้น คือความรู้สึกนึกคิดหรือปัญญาจึงเกิด ดังนั้นเมื่อผู้ใหญ่จัดกิจกรรมดนตรีให้กับเด็กอย่างเหมาะสมกับวัยและพัฒนาการ รวมถึงความต้องการของเด็กแต่ละคนแล้ว ผลคือ เด็กได้รับการพัฒนา

ด้านอารมณ์ ความรักความผูกพันจากพ่อแม่ รวมถึงพัฒนาด้านการฟัง การคิด การพูด และการเคลื่อนไหว ร่างกาย นอกจากนี้เสียงเพลงที่จะขับกล่อมเด็กๆ แล้วนั้น คำคล้องจอง เป็นสื่ออีกรูปแบบหนึ่ง ที่ช่วยขับกล่อมเด็กๆ ได้เช่นกัน ดังคำกล่าวของ Kenney (2005) ได้กล่าวไว้ว่า เมื่อผู้ใหญ่โอบอุ้มเด็กไว้ในอ้อมแขนด้วยความอบอุ่น และพรรณนาคำคล้องจองให้เด็กฟัง เพียงเท่านี้เด็กจะมีความสุข และรู้สึกถึงจังหวะจากการสัมผัส ร่างกายและซึมซับท่วงทำนองผ่านการฟัง นอกจากนี้ กุลยา ตันติผลาชีวะ (2548) ยังกล่าวไว้ว่า เด็กปฐมวัย เป็นวัยที่ชอบฟังเรื่องราว เนื่องจากเป็นวัยของการพัฒนาภาษา การฟังทำให้เด็กเรียนรู้ภาษามากขึ้น ไม่ว่าจะ เป็นคำศัพท์ การใช้ประโยค และการสื่อสารกับบุคคลอื่น เด็กชอบฟังนิทาน และขณะเดียวกันก็ชอบฟังเพลง โดยเฉพาะเพลงเด็กจะได้รับความรู้สึกในความรัก ความอบอุ่น และความนุ่มนวล

เพลงและคำคล้องจองมีอิทธิพลต่อเด็กเป็นอย่างมาก ด้วยจังหวะและท่วงทำนอง จะกระตุ้นให้เด็กเกิด ความตื่นเต้นกระฉับกระเฉงและส่งผลให้อยากเล่นหรือร่วมกิจกรรมต่างๆ ซึ่ง กุลยา ตันติผลาชีวะ (2551) ได้ กล่าวไว้ว่า ครูปฐมวัยมักนำเพลงมาใช้กับเด็กในชั้นเรียนด้วยจุดประสงค์ต่างๆ คือ ใช้เพื่อเตรียมเด็กก่อนเข้า กิจกรรม ใช้เพื่อประกอบกิจกรรมการเคลื่อนไหว ใช้เพื่อผ่อนคลาย และใช้เป็นสื่อสาระการเรียนรู้ จึงเห็นได้ว่า เพลงนั้นสามารถเลือกนำมาใช้ได้ทั้งการจัดประสบการณ์การเรียนการสอน และกิจกรรมอื่นๆ เพื่อให้เด็กเรียนรู้ และเกิดความสุขสนุกสนานเพลิดเพลิน สอดคล้องกับ ราตรี เพ็ญพานิช (2547) กล่าวว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดความสุขสนุกสนาน และผู้เรียนเกิดความพึงพอใจ คือการนำบทเพลงเข้ามาใช้ประกอบ ทางด้านการเรียนการสอน เพราะสามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนได้แสดงออกและเกิดความรักในด้านการแสดง ศิลปะมากขึ้น การนำบทเพลงเข้ามาใช้ในด้านการเรียนการสอนควรให้มีความสัมพันธ์กับกิจกรรมอื่นๆ ด้วย เช่น ร้องรำ การแสดงละคร เพราะการสอนบทเพลงให้สัมพันธ์กับกิจกรรมต่างๆ เหล่านี้ จะช่วยให้เด็กเกิดการ พัฒนาในหลายๆ ด้านพร้อมกัน คือ ด้านร่างกาย อารมณ์และสังคม ขณะเดียวกันในส่วนของคำคล้องจอง สำหรับเด็กนั้น การใช้คำคล้องจองประกอบการเรียนการสอน จะทำให้เกิดทัศนคติที่ดีต่อการเรียนได้ดียิ่ง ยิ่ง เพราะเกิดความสุขสนุกสนาน คำคล้องจองจะช่วยฝึกทักษะในการอ่านออกเสียงให้คล่องแคล่วถูกต้องและแม่นยำ เนื้อหาจะจำขึ้นใจอยู่ตลอด เป็นการลดความจำในความซับซ้อนของเนื้อหา กระตุ้นให้อยากรู้ ต้องการเรียน เพิ่มขึ้น สอดคล้องกับ Kenny (2005) ได้กล่าวถึงคำคล้องจองสำหรับเด็กว่า คำคล้องจองเป็นหนึ่งในพื้นฐาน สำคัญที่จะช่วยเสริมสร้างพัฒนาการของเด็กได้ โดยสามารถส่งเสริมพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน คือ 1) พัฒนาทาง ภาษา ช่วยพัฒนาการพูดและการอ่าน รวมไปถึงการเรียนรู้คำศัพท์ใหม่ๆ 2) พัฒนาการทางสติปัญญา ช่วย พัฒนาความจำ และเรียนรู้พยัญชนะ 3) พัฒนาการทางร่างกาย สามารถนำมาเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนา กล้ามเนื้อต่างๆผ่านการเคลื่อนไหว และการฝึกความสมดุลของร่างกาย 4) พัฒนาทางสังคมและอารมณ์ ให้เด็ก มีความเพลิดเพลิน มีอารมณ์ขัน และเห็นคุณค่าในตนเองเมื่อได้มีส่วนร่วมไปกับการแต่งคำคล้องจองนั้นๆ นอกจากนี้เพลงและคำคล้องจองจะเสริมสร้างพัฒนาการด้านต่างๆแล้ว เพลงและคำคล้องจองยังมีส่วนสำคัญใน การพัฒนาสมองตามหลักการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นพื้นฐาน กล่าวคือ เมื่อเด็กเกิดความเพลิดเพลิน และอยู่ใน บรรยากาศที่ผ่อนคลาย ทำให้สมองจดจำได้ง่าย สอดคล้องกับ Schiller และ Willis (2008) กล่าวว่า อารมณ์ที่ ผ่อนคลาย ส่งผลต่อความจำและการทำงานของสมอง เมื่อเด็กเกิดความรู้สึกสบายใจ สมองจะหลั่งสารเอน

โตพีนที่มีส่วนช่วยเพิ่มทักษะในเรื่องความจำ ดังนั้น วิธีหนึ่งที่จะสร้างอารมณ์ที่ผ่อนคลายคือ การร้องเพลง หรือ ร้องเพลงประกอบการเคลื่อนไหว รวมถึงกิจกรรมต่างๆ เช่นร้องเพลงขณะทำงานศิลปะ นอกจากนี้

การใช้เพลงและคำคล้องจองกับเด็ก จึงเป็นแนวทางหนึ่งที่คุณใช้ในการจัดการเรียนการสอน เพราะ เพลงและคำคล้องจองสามารถพัฒนาเด็กได้อย่างรอบด้าน สามารถบูรณาการเข้ากับสาระการเรียนรู้ต่างๆ ได้ ดังที่ พิทยา รุ่งราตรี (2541) กล่าวเกี่ยวกับโอกาสในการใช้เพลงประกอบการเรียนการสอนว่า ผู้สอนสามารถ นำเอาบทเพลงไปใช้ในการสอนทั้งการนำเข้าสู่บทเรียน เพื่อสร้างความสนใจให้ผู้เรียนเกิดความต้องการเรียน หรือใช้ในขั้นดำเนินการสอน โดยใช้เป็นสื่อในการอธิบายเนื้อหา ทบทวนเนื้อหาของบทเรียน หรือใช้ในการสรุป บทเรียนเพื่อให้ผู้เรียนจดจำเนื้อหาได้แม่นยำและนานขึ้น นอกจากนี้เพลงและคำคล้องจองจะแทรกเข้าไปกับการ เรียนการสอนได้แล้ว เพลงและคำคล้องจองยังเป็นสิ่งหนึ่งที่สามารถแทรกเข้ากับกิจกรรมประจำวันของเด็กได้ ไม่ใช่เฉพาะการสอนดนตรีหรือกิจกรรมเคลื่อนไหวเท่านั้น แต่ยังเป็นสื่อที่สามารถเชื่อมโยงกิจกรรมประจำวัน ของเด็กได้อย่างกลมกลืน ทำให้การเปลี่ยนจากกิจกรรมหนึ่งไปอีกกิจกรรมหนึ่งง่าย และสามารถควบคุมชั้น เรียนได้ดีขึ้น ดังที่ Mathews (2012) กล่าวไว้ว่า การร้องเพลงในห้องเรียนมีผลทางบวกกับพฤติกรรมของเด็ก เพราะสามารถทำให้เด็กสนใจทำกิจกรรมต่างๆ หรือเป็นเหมือนสัญญาณที่ช่วยให้เด็กรู้ว่าถึงเวลาของการ เปลี่ยนกิจกรรม โดยไม่จำเป็นต้องถูกกระตุ้นโดยครู ทั้งยังเป็นประโยชน์สำหรับการจัดการชั้นเรียน โดยการ ร้องเพลงซ้ำๆ อย่างสม่ำเสมอจะกลายเป็นกุญแจสำคัญในการคาดเดากิจกรรมประจำวันในวิถีชีวิต ที่ช่วย ให้เด็กรู้ว่ากิจกรรมต่อไปจะเป็นอะไร เมื่อครูร้องเพลงในระหว่างที่เด็กกำลังเปลี่ยนกิจกรรมนั้น เด็กจะลดความ สับสนหรือความวิตกกังวลลงได้ ซึ่งทำให้การเปลี่ยนกิจกรรมเป็นไปอย่างราบรื่น สอดคล้องกับ Petra (2008) กล่าวว่า เพลงนั้นสามารถใช้ได้ในกิจกรรมประจำวันทั้งวัน ตั้งแต่ช่วงการรับเด็ก ครูสามารถใช้เพลงทักทายเด็ก หรือรับเด็กมาจากผู้ปกครองได้ ช่วงการเก็บสิ่งของ ครูสามารถใช้เพลงเป็นเหมือนสัญญาณบอกถึงช่วงเวลาการ เปลี่ยนกิจกรรม ช่วงการรับประทานอาหาร ครูสามารถใช้เพลงสอนเกี่ยวกับการดูแลช่วยเหลือตนเอง เช่น การ ล้างมือ ช่วงนอนพักผ่อน ครูสามารถใช้เพลงเสริมสร้างความผ่อนคลายให้กับเด็กได้ และช่วงกิจกรรมเสริม ประสพการณ์ ครูสามารถใช้เพลงเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เด็ก รวมถึงพัฒนาภาษา ช่วงกิจกรรมเสรี กิจกรรม กลางแจ้ง ครูสามารถใช้เพลงในการเสริมสร้างพฤติกรรมต่างๆ หรือส่งเสริมการเล่นร่วมกัน และแม้กระทั่งช่วง ก่อนผู้ปกครองรับกลับ ครูสามารถใช้เพลงเพื่อลาเด็ก หรือส่งเด็กกลับบ้านได้ กิจกรรมต่างๆที่สามารถนำเพลง และคำคล้องจองไปใช้ได้นั้น แสดงให้เห็นว่า เพลงและคำคล้องจองเป็นสื่อสำคัญ ที่ครูสามารถเลือกและ นำไปใช้ให้เหมาะกับสถานการณ์ต่างๆ ได้ เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่เด็กสูงสุด

แต่ปัจจุบันนี้ครูยังมีปัญหาการใช้เพลง Dee (2004) กล่าวว่า ครูอนุบาลมักใช้เพลงในช่วงกิจกรรม เสริมประสพการณ์ แต่ไม่ได้คำนึงว่า เพลงสามารถนำไปใช้ในการประกอบกิจกรรมประจำวันได้ทั้งวัน นอกจากนี้ นันทิตร์ คมขำ (2538) ยังได้ศึกษาเกี่ยวกับปัญหาเกี่ยวกับการใช้เพลงในการเรียนการสอนกับเด็ก ปฐมวัย พบว่า ครูผู้สอนชั้นอนุบาลไม่สามารถหาเพลงที่ตรงตามจุดประสงค์ได้ บางครั้งทราบเนื้อร้องแต่ไม่ ทราบทำนองเพลงและขาดความแม่นยำในเนื้อเพลง ซึ่งอาจทำให้ถ่ายทอดให้เด็กผิดได้ นอกจากนี้ปัญหาการใช้ เพลงแล้ว Kenney (2005) ได้กล่าวไว้ว่า เด็กปฐมวัยเติบโตมากับคำคล้องจอง พวกเขาอาจจะเคยได้ยินคำ คล้องจองมาจากที่บ้านและโรงเรียน แต่ปัจจุบันนี้เป็นที่น่าแปลกใจว่า มีเด็กจำนวนมากที่ไม่รู้จักคำคล้องจอง

พื้นฐานที่คนส่วนใหญ่ควรรู้จัก ซึ่งหากผู้ปกครองหรือครูไม่รู้จักที่จะนำคำคล้องจองมาใช้ ผลคือเด็กจะขาดโอกาสในการเรียนรู้ตนเอง

ความสำคัญของการใช้เพลงและคำคล้องจองที่กล่าวในข้างต้นนั้น เห็นได้ว่า เพลงและคำคล้องจองมีความสำคัญในชีวิตประจำวันของเด็กเป็นอย่างมาก ดังนั้นการเลือกเพลงและคำคล้องจอง และบทบาทของครูจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง สุภัทรา คงเรือง และคณะ (2555) ได้กล่าวไว้ว่า การเลือกเพลงให้เด็กนั้นต้องคำนึงความเหมาะสมด้วย ผู้ใหญ่น่าจะต้องรู้ว่าในวัยเด็ก สิ่งที่เกิดสรรให้เด็กนั้นต้องพอดีกับความดีงามของเด็ก ความสุข ไม่ใช่เน้นที่ความสนุกสนานและตลกขบขัน ความสุขที่ได้จากการร้องเพลงด้วยกันเป็นความชื่นมื่นซาบซึ้งใจ บทเพลง บทกลอนที่ให้เด็ก ช่วยสร้างภาพโลกที่สวยงามให้เด็กได้รับรู้ หากเน้นแต่จังหวะสนุกสนานแต่เนื้อหาและท่าทางไม่เหมาะสมกับวัย การแสดงออกของเด็กกลับกลายเป็นที่ขำขันของผู้ใหญ่ เป็นที่น่าเสียดายที่วัยเด็กของเขาไม่ได้เข้าถึงความงามและความไพเราะจากการถ่ายทอดอันประณีตด้วยศิลปะที่มีอยู่ในตัวครู จึงเห็นได้ว่าผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการใช้เพลงและคำคล้องจองในการทำกิจกรรมต่างๆ ในบริบทของโรงเรียนคือครู เพราะครูคือผู้ที่อยู่ใกล้ชิดเด็กๆ ที่สุดในโรงเรียนอนุบาล และเป็นผู้ถ่ายทอดบทเพลงและคำคล้องจองให้กับเด็กในการทำกิจกรรมต่างๆ

จากข้อมูลดังกล่าว เห็นได้ว่า เพลงและคำคล้องจองนั้นมีความสำคัญกับเด็กในหลายๆ ด้าน และเป็นส่วนหนึ่งในการทำกิจกรรม ซึ่งโรงเรียนอนุบาลมักใช้เพลงและคำคล้องจองในการจัดการเรียนการสอนและการทำกิจกรรมประจำวันต่างๆ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาว่า ครูอนุบาลที่สอนอยู่ในโรงเรียนที่เป็นโรงเรียนศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบและโรงเรียนศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบเครือข่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร ซึ่งได้รับการรับรองคุณภาพจากกระทรวงศึกษาธิการแล้วว่า เป็นโรงเรียนที่มีคุณภาพ จะมีแนวทางในการใช้เพลงและคำคล้องจองในแต่ละระดับชั้นอย่างไร เพื่อเป็นแบบอย่างต่อการนำไปขยายผลต่อไป

คำถามการวิจัย

1. ครูอนุบาลใช้เพลงและคำคล้องจองช่วงเวลาใด
2. ครูอนุบาลมีจุดประสงค์ในการใช้เพลงและคำคล้องจองอย่างไร
3. ครูอนุบาลมีวิธีการใช้เพลงและคำคล้องจองในลักษณะใด

วัตถุประสงค์

เพื่อวิเคราะห์การใช้เพลงและคำคล้องจองของครูอนุบาล ใน 3 ด้านได้แก่ ช่วงเวลาการใช้ จุดประสงค์การใช้ และวิธีการใช้

วิธีดำเนินการวิจัย

1.ศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากเอกสาร ตำรา งานวิจัย บทความ วารสาร วิทยานิพนธ์ และสิ่งพิมพ์ต่างๆ ทั้งในและต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการใช้เพลงและคำคล้องจองสำหรับเด็กของครูอนุบาล เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้า มากำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยดังนี้

ตัวแปรที่ศึกษา	ประเด็นหลัก	ประเด็นย่อย
การใช้เพลงและคำคล้องจอง	1.ช่วงเวลา	1.1 6 กิจกรรมหลัก
		1.2 รอยต่อกิจกรรม
		1.3 กิจวัตรประจำวัน
	2.จุดประสงค์	2.1 การสอน
		2.2 การจัดการชั้นเรียน
		2.3 การบอกเป็นสัญญาณแต่ละกิจกรรม
	3.วิธีการใช้	3.1 ตัวครู
		3.1.1 ปากเปล่า
		3.1.2 ประกอบท่าทาง
		3.1.3 ประกอบการเล่นนิ้วมือ
3.2 อุปกรณ์	3.2.1 ประกอบเครื่องประกอบจังหวะ	
3.2.2 ประกอบแผนภูมิ		
3.2.3 เปิดจากเครื่องเสียง		
3.2.4 เปิดจากเครื่องเสียงและท่าทางประกอบ		

2.การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยนี้ คือ ครูประจำชั้นอนุบาล 1-2 ที่สอนอยู่ในโรงเรียนที่ได้รับ การประเมินว่าเป็นโรงเรียนศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบและโรงเรียนศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบเครือข่าย สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร เป็นจำนวน 161 คน จากโรงเรียน 35 โรง โดย จำแนกเป็นครูที่สอนในระดับชั้นอนุบาล 1 จำนวน 80 คน และ ครูที่สอนในระดับชั้นอนุบาล 2 จำนวน 81 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูประจำชั้นอนุบาลในโรงเรียนที่ได้รับการประเมินว่าเป็นโรงเรียนศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบและโรงเรียนศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบเครือข่าย ที่สอนในระดับชั้นอนุบาล 1 - 2 ภาคการศึกษาปลาย ปีการศึกษา 2556 จำนวนทั้งสิ้น 24 คน โดยผู้วิจัยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้เกณฑ์ เป็นจำนวน 15 เปอร์เซ็นต์ของจำนวนประชากร (บุญชม ศรีสะอาด, 2554) จากนั้นแบ่งสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างตามระดับชั้น ได้กลุ่มตัวอย่างคือ ครูที่สอนระดับชั้นอนุบาล 1 จำนวน 12 คน และครูที่สอนระดับชั้นอนุบาล 2 จำนวน 12 คน

3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 กำหนดลักษณะและโครงสร้างของเครื่องมือ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มี 3 ชุด รายละเอียดเป็นดังนี้

3.1.1 แบบสังเกต เรื่อง การใช้เพลงและคำคล้องจองของครูอนุบาล แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปในการสังเกต ได้แก่ ชื่อโรงเรียน ระดับชั้นที่ครูสอน วันที่ที่สังเกต ชื่อผู้สังเกต มีลักษณะเป็นแบบเติมคำในช่องว่าง

ตอนที่ 2 การใช้เพลงและคำคล้องจองใน 3 ด้าน ได้แก่ ช่วงเวลาการใช้ จุดประสงค์การใช้ และวิธีการใช้ มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการและเติมคำในช่องว่าง จำนวน 42 ข้อ

3.1.2 แบบสัมภาษณ์ เรื่อง การใช้เพลงและคำคล้องจองของครูอนุบาล แบ่งออกเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ ได้แก่ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา สาขาที่จบ ประสบการณ์ทางการสอนระดับชั้นอนุบาล และ การอบรมสัมมนาเกี่ยวกับการใช้เพลงและคำคล้องจอง มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ จำนวน 6 ข้อ

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการใช้เพลงและคำคล้องจองของครูอนุบาลใน 3 ด้าน ได้แก่ การสอน รอยต่อกิจกรรม และกิจวัตรประจำวัน โดยสัมภาษณ์ในประเด็นคือ ความสำคัญของช่วงเวลาในการใช้เพลงและคำคล้องจอง และปัญหาในการใช้เพลงและคำคล้องจอง มีลักษณะเป็นแบบจัดอันดับ คำตอบและให้ความคิดเห็นเพิ่มเติม ผู้วิจัยเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์จากครูประจำชั้นอนุบาล จำนวน 24 คน โดยทำการสัมภาษณ์ครูประจำชั้นทุกคน

3.1.3 แบบวิเคราะห์เอกสาร เป็นแบบบันทึกข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์แผนการจัดประสบการณ์ จัดทำในรูปแบบตรวจสอบรายการ มีลักษณะให้ใส่ ✓ ในช่อง “ระบุ” เมื่อพบข้อความที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่ศึกษาในเอกสาร และใส่ ✓ ในช่อง “ไม่ระบุ” เมื่อไม่พบข้อความที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่ต้องการศึกษาในเอกสาร และทำการบันทึกรายละเอียดที่พบเพิ่มเติม ครอบคลุมด้านต่างๆ

3.2 ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ โดยผู้วิจัยนำเครื่องมือเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ในด้านความตรงเชิงเนื้อหา ความครอบคลุมตามเนื้อหา และ การใช้สำนวนภาษา แลวนำมาเครื่องมือที่ผ่านการพิจารณาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อจัดทำเป็นเครื่องมือฉบับสมบูรณ์

4.การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ผู้วิจัยนำแบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ และแบบวิเคราะห์เอกสารการใช้เพลงและคำคล้องจองไปยังโรงเรียนที่คัดเลือกไว้ จำนวน 12 โรงเรียน เพื่อเก็บข้อมูลโดยการสังเกตและจดบันทึกข้อมูลลงในแบบบันทึกการสังเกต โดยทำการสังเกตครูประจำระดับชั้น โรงเรียนละ 2 วัน เวลา 7.30-15.00 น. ตั้งแต่วันที่ 8 มกราคม 2557 ถึง 20 กุมภาพันธ์ 2557

4.2 สัมภาษณ์ครูประจำชั้น ชั้นอนุบาลปีที่ 1-2 จำนวน 24 คน และดำเนินการสัมภาษณ์แบบรายบุคคลตามแนวคำถาม และจดบันทึกแบบสั้นลงในแบบสัมภาษณ์ โดยสัมภาษณ์ครูประจำชั้นในวันที่ทำการสังเกต สัมภาษณ์ในช่วงเวลา 12.00-12.15 น. โดยใช้เวลาสัมภาษณ์ 15 นาทีต่อ 1 คน

5.การวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

5.1 แบบสังเกต ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความถี่ แล้วนำเสนอข้อมูลในรูปของตารางประกอบความเรียง

5.2 แบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

วิเคราะห์ข้อมูลโดยการนำข้อมูลมาสรุป เรียบเรียง แยกคำตอบให้เป็นหมวดหมู่ หาค่าความถี่ ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา นำเสนอข้อมูลด้วยการบรรยาย

5.3 แบบวิเคราะห์เอกสาร ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

ทำการวิเคราะห์โดยการหาค่าความถี่ นำเสนอในรูปของตารางประกอบความเรียง และข้อมูลเพิ่มเติมจากบันทึกเพิ่มเติมในแบบวิเคราะห์เอกสาร ใช้การวิเคราะห์เนื้อหาและนำเสนอข้อมูลด้วยการบรรยาย

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์การใช้เพลงและคำคล้องจองของครูอนุบาล จากแบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ และแบบวิเคราะห์เอกสาร มีดังนี้

1.สถานภาพและข้อมูลพื้นฐานของครู

ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์พบว่า ครูอนุบาล เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 100 มีอายุระหว่าง 26-30 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 25 น้อยที่สุดคือ 31-35 ปี และ 46-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 4.2 วุฒิการศึกษาครูส่วนใหญ่มีการศึกษาสูงสุดในระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 87.5 สาขาที่จบมากที่สุดคือ สาขาการศึกษาปฐมวัย คิดเป็นร้อยละ 70.8 ประสบการณ์การทำงานสอนระดับชั้นอนุบาลมากที่สุดคือ 4-6 ปี คิดเป็นร้อยละ

20.8 น้อยที่สุดคือ 20-25 ปี คิดเป็นร้อยละ 4.2 เคยผ่านการเข้ารับการอบรม สัมมนา หรือศึกษาดูงาน เกี่ยวกับการใช้เพลงและคำคล้องจองสำหรับเด็ก คิดเป็นร้อยละ 79.2 และไม่เคยผ่านเข้ารับการอบรม สัมมนา หรือศึกษาดูงาน คิดเป็นร้อยละ 20.8

2.การใช้เพลงและคำคล้องจองของครูอนุบาล

2.1 ช่วงเวลาการใช้

ตารางที่ 1 ความถี่ของช่วงเวลาการใช้เพลงและคำคล้องจองของครูอนุบาล

ประเด็นย่อย	รายละเอียด	ความถี่ ต่อ 1 วัน		
		เพลง ค่าเฉลี่ย	คำคล้องจอง ค่าเฉลี่ย	เฉลี่ยรวม เพลงและ คำคล้อง จอง
6 กิจกรรมหลัก	กิจกรรมเสริมประสบการณ์	2	1	3
	กิจกรรมเคลื่อนไหว	2	0	2
	กิจกรรมกลางแจ้ง	0	0	0
	กิจกรรมเสรี	0	0	0
	กิจกรรมสร้างสรรค์	0	0	0
	กิจกรรมเกมการศึกษา	0	0	0
รวม 6 กิจกรรมหลัก		4	1	5

ตารางที่ 1(ต่อ) ความถี่ของช่วงเวลาการใช้เพลงและคำคล้องจองของครูอนุบาล

ประเด็นย่อย	รายละเอียด	ความถี่ ต่อ 1 วัน		
		เพลง ค่าเฉลี่ย	คำคล้องจอง ค่าเฉลี่ย	เฉลี่ยรวม เพลงและ คำคล้อง จอง
รอยต่อกิจกรรม	การรับเด็ก	1	0	1
	การเข้าแถว	3	1	4
	การเตรียมเด็กก่อนเข้ากิจกรรม	3	3	6
	การจัดเก็บสิ่งของ	0	0	0
	การส่งเด็กก่อนผู้ปกครองรับกลับ	0	0	0
รวมรอยต่อกิจกรรม		7	4	11

กิจวัตรประจำวัน	การรับประทานอาหาร	1	2	3
	การนอนพักผ่อน	0	0	0
	การดูแลสุขภาพอนามัยของร่างกาย	0	0	0
รวมกิจวัตรประจำวัน		1	2	3
รวม		12	7	19

ข้อมูลจากตารางที่ 1 สรุปได้ว่า มีการใช้เพลงและคำคล้องจองโดยเฉลี่ย 19 ครั้งต่อวัน โดยจำแนกเป็นเพลง 12 ครั้ง และคำคล้องจอง 7 ครั้ง และช่วงเวลาที่ครูนำเพลงและคำคล้องจองมาใช้มากที่สุดใน 1 วัน คือ รอยต่อกิจกรรม 11 ครั้ง รองลงมาคือ 6 กิจกรรมหลัก 5 ครั้ง ซึ่งสามารถจำแนกตามรายละเอียดดังนี้

1) 6 กิจกรรมหลัก จากการสังเกตใน 1 วันมีการใช้เพลงและคำคล้องจอง มากที่สุดคือ ในกิจกรรมเสริมประสบการณ์ 3 ครั้ง รองลงมาคือ กิจกรรมเคลื่อนไหว 2 ครั้ง ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลจากการวิเคราะห์เอกสาร พบว่า ช่วงเวลาที่ครูระบุการใช้เพลงและคำคล้องจองในแผนการจัดประสบการณ์มากที่สุด คือ กิจกรรมเสริมประสบการณ์ (18 แผน) รองลงมาคือ กิจกรรมเคลื่อนไหว (13 แผน) และสอดคล้องกับข้อมูลจากการสัมภาษณ์ครูอนุบาล 24 คน ที่สรุปได้ว่า ครูให้ความสำคัญกับการใช้เพลงและคำคล้องจอง ในช่วงกิจกรรมเสริมประสบการณ์มากที่สุด โดยให้เหตุผลว่าเพลงและคำคล้องจองสามารถใช้สอนเนื้อหาต่างๆ ทำให้เด็กสนใจ จดจำและเข้าใจเนื้อหาได้ง่าย (17 คน)

2) รอยต่อกิจกรรม จากการสังเกตใน 1 วัน มีการใช้เพลงและคำคล้องจองมากที่สุดคือ ในช่วงการเตรียมความพร้อมก่อนเข้ากิจกรรม 6 ครั้ง รองลงมาคือ การเข้าแถว 4 ครั้ง สอดคล้องกับข้อมูลจากการสัมภาษณ์ครูอนุบาล 24 คน สรุปได้ว่า มักใช้เพลงและคำคล้องจองในช่วงการเตรียมความพร้อม เพื่อรวบรวมสมาธิเด็กก่อนไปทำกิจกรรมอื่น (19 คน)

3) กิจวัตรประจำวัน จากการสังเกตใน 1 วันมีการใช้การใช้เพลงและคำคล้องจองมากที่สุดคือ ในช่วงการรับประทานอาหาร 3 ครั้ง สอดคล้องกับข้อมูลจากการสัมภาษณ์ครูอนุบาล 24 คน สรุปได้ว่า ครูให้ความสำคัญกับการใช้เพลงในช่วงกิจวัตรประจำวันน้อยที่สุดเพราะ เด็กส่วนใหญ่รู้บทบาทหน้าที่ของตนเองในการดำเนินกิจวัตรประจำวัน การใช้เพลงและคำคล้องจองจึงน้อย (19 คน)

ข้อมูลการใช้เพลงและคำคล้องจองของครูอนุบาลจากแบบสังเกตแสดงให้เห็นว่ามีการใช้เพลงและคำคล้องจองมากที่สุดในช่วงรอยต่อกิจกรรม รองลงมาคือ 6 กิจกรรมหลัก ซึ่งต่างจากข้อมูลจากการสัมภาษณ์ครูอนุบาล 24 คน สรุปได้ว่า ครูให้ความสำคัญกับการใช้เพลงและคำคล้องจองมากที่สุดในช่วง 6 กิจกรรมหลัก (16 คน) รองลงมาคือรอยต่อกิจกรรม (6 คน)

2.2 จุดประสงค์การใช้

ตารางที่ 2 ความถี่ของจุดประสงค์ในการใช้เพลงและคำคล้องจองของครูอนุบาล

ประเด็นย่อย	รายละเอียด	ความถี่ ต่อ 1 วัน
		ค่าเฉลี่ย
การสอน	นำเข้าสู่บทเรียน	1
	การดำเนินการสอนมโนทัศน์และคำศัพท์	0
	การสรุปบทเรียน	1
	สร้างความเพลิดเพลินขณะเคลื่อนไหว	2
	เสริมสร้างการเรียนรู้คุณค่าทางอาหาร	1
รวมการสอน		5
การจัดการชั้นเรียน	เบี่ยงเบนพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์	8
	เสริมสร้างพฤติกรรมที่พึงประสงค์	5
รวมการจัดการชั้นเรียน		13

การบอกเป็นสัญญาณแต่ละกิจกรรม	การรวมเด็ก	1
	การทักทายและต้อนรับเด็ก	1
	การบอกเวลาเด็ก	0
	เป็นสัญญาณบอกเวลาในการเก็บของ	0
รวมการบอกเป็นสัญญาณแต่ละกิจกรรม		1

ข้อมูลจากตารางที่ 2 สรุปได้ว่า ใน 1 วันมีการใช้เพลงและคำคล้องจองมากที่สุดในการจัดการชั้นเรียน จำนวน 13 ครั้ง รองลงมาคือ การสอน จำนวน 5 ครั้ง ซึ่งสามาถจำแนกตามรายละเอียดดังนี้

1) การสอน จากการสังเกตใน 1 วัน มีการใช้เพลงและคำคล้องจองมากที่สุด ในจุดประสงค์เพื่อการสร้างความเพลิดเพลินขณะเคลื่อนไหว 2 ครั้ง รองลงมาคือ การนำเข้าสู่บทเรียน การสรุปบทเรียน และเสริมสร้างการเรียนรู้คุณค่าทางอาหาร จำนวน 1 ครั้ง สอดคล้องกับข้อมูลจากการสัมภาษณ์ครูอนุบาล 24 คน พบว่า การใช้เพลงและคำคล้องจองในการสอนมักใช้เพื่อการสอนกิจกรรมเคลื่อนไหว ให้เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน (11 คน)

2)

3) การจัดการชั้นเรียน จากการสังเกตใน 1 วัน มีการใช้เพลงและคำคล้องจองมากที่สุดในจุดประสงค์เพื่อการเบี่ยงเบนพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ 8 ครั้ง รองลงมาคือ เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมที่พึงประสงค์ จำนวน 5 ครั้ง สอดคล้องกับข้อมูลจากการสัมภาษณ์ครูอนุบาล 24 คน พบว่า การใช้เพลงและคำคล้องจองเพื่อสร้างให้เด็กเกิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ส่งผลให้กิจกรรมอื่นๆดำเนินไปอย่างต่อเนื่องและราบรื่น (19 คน) และควรมีการใช้เพลงเพื่อเบี่ยงเบนพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ก่อนจะไปกิจกรรมในลำดับถัดไป (16 คน)

3) การบอกเป็นสัญญาณแต่ละกิจกรรม จากการสังเกตใน 1 วัน มีการใช้เพลงและคำคล้องจองมากที่สุดในจุดประสงค์เพื่อการรวมเด็ก และการทักทายและต้อนรับเด็ก 1 ครั้ง

2.3 วิธีการใช้

ตารางที่ 3 ความถี่ของวิธีการใช้เพลงและคำคล้องจองของครูอนุบาล

ประเด็นย่อย	รายละเอียด	ความถี่ต่อ 1 วัน
		ค่าเฉลี่ย
1) ตัวครู	1.1 ปากเปล่า	12
	1.2 ประกอบท่าทาง	3
	1.3 การเล่นนิ้วมือ	1

ประเด็นย่อย	รายละเอียด	ความถี่ต่อ 1 วัน
		ค่าเฉลี่ย
รวมตัวครู		16
2) อุปกรณ์	2.1 ประกอบเครื่องประกอบจังหวะ	1
	2.2 ประกอบแผนภูมิ	1
	2.3 เปิดจากเครื่องเสียง	1
	2.4 เปิดจากเครื่องเสียงและทำท่าทางประกอบ	1
รวมอุปกรณ์		4

ข้อมูลจากตารางที่ 3 สรุปได้ว่า วิธีการใช้เพลงและคำคล้องจองที่ครูอนุบาลใช้ใน 1 วัน มากที่สุดคือ วิธีการใช้จากตัวครู 16 ครั้ง รองลงมาคือ วิธีการใช้จากอุปกรณ์ 4 ครั้ง ซึ่งสามารถจำแนกตามรายละเอียดดังนี้

1) ตัวครู จากการสังเกตใน 1 วัน ครูมีวิธีการใช้เพลงและคำคล้องจองมากที่สุดด้วยตัววิธีการร้องเพลงและท่องคำคล้องจองปากเปล่า 12 ครั้ง รองลงมาคือ ประกอบท่าทาง 3 ครั้ง ซึ่งจากการสังเกตวิธีการร้องปากเปล่าของครูนั้น พบว่า เด็กจะมีส่วนร่วมในการร้องเพลงและท่องคำคล้องจองปากเปล่าไปกับครูด้วยจนจบ และมักจะร้องเพลงและท่องคำคล้องจองนั้นซ้ำทวนร่วมกัน 2-3 รอบ สอดคล้องกับแบบวิเคราะห์เอกสาร พบว่า มีข้อความที่ระบุวิธีการใช้เพลงและคำคล้องจองมากที่สุดโดยวิธีการร้องเพลงและท่องคำคล้องจองปากเปล่า (15 แผน) นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับข้อมูลจากการสัมภาษณ์ครูอนุบาล 24 คน สรุปได้ว่า ครูมักไม่มีเวลาเตรียมสื่อหรืออุปกรณ์ดนตรีมาประกอบการร้องเพลงหรือคำคล้องจอง จึงใช้วิธีการร้องปากเปล่า (10 คน)

2) อุปกรณ์ จากการสังเกตใน 1 วัน ครูมีวิธีการใช้เพลงและคำคล้องจองผ่านอุปกรณ์เท่าๆกันคือ ใช้เพลงประกอบเครื่องดนตรีประกอบจังหวะ ประกอบแผนภูมิ และเปิดจากเครื่องเสียง วันละ 1 ครั้ง ซึ่งน้อยกว่าการใช้เพลงและคำคล้องจองจากตัวครูเอง สอดคล้องกับข้อมูลจากการสัมภาษณ์ครูอนุบาล 24 คน สรุปได้ว่า ครูมักไม่มีเวลาเตรียมสื่อหรืออุปกรณ์ดนตรีมาประกอบการร้องเพลงหรือคำคล้องจอง จึงใช้วิธีการร้องปากเปล่า (10 คน) และช่วงรอยต่อต่างๆที่เกิดขึ้นระหว่างวันจะไม่มีเวลาในการหยิบอุปกรณ์ต่างๆ หรือเปิดเพลงจากเครื่องเสียง จึงเน้นการร้องปากเปล่า (6 คน)

3. ปัญหาในการใช้เพลงและคำคล้องจองของครูอนุบาลมีประเด็น ดังนี้

ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์สรุปได้ว่า

ครูอนุบาลมีปัญหาในด้านความสามารถทางดนตรี โดยพบว่า มีปัญหาการร้องเพลงไม่ตรงกับทำนอง (13 คน) นอกจากนี้ยังมีปัญหาการร้องเพลงไม่ตรงจังหวะ (5 คน) โดยครูจะแก้ปัญหาด้วยวิธีการฟังเพลงบ่อยๆ หรือให้เพื่อนครูสอนร้อง และใช้วิธีการเปิดเพลงจากแผ่นซีดีแทนการร้องปากเปล่า โดยครูที่ร้องเพลงไม่ตรงกับทำนองและไม่ตรงจังหวะส่วนมากเป็นครูที่มีอายุอยู่ในช่วง 26-30 ปี และเป็นครูที่เคยเข้ารับการอบรมหรือสัมมนาเกี่ยวกับการใช้เพลงและคำคล้องจองน้อยกว่า 4 ครั้ง

ครูอนุบาลมีปัญหาในการนำเพลงมาใช้ โดยพบว่า มักทราบเพียงเนื้อเพลงแต่ไม่ทราบทำนอง (19 คน) โดยครูจะแก้ปัญหาด้วยวิธีการแปลงเนื้อเพลงให้กลายเป็นคำคล้องจอง หรือแต่งทำนองเพลงขึ้นมาใหม่ด้วยตนเอง ซึ่งครูที่ทราบเนื้อแต่ไม่ทราบทำนองเพลงส่วนมากเป็นครูที่มีประสบการณ์ในการสอนระดับอนุบาลมากกว่า 25 ปีขึ้นไป

ครูอนุบาลมีปัญหาในด้านประสบการณ์ในการใช้เพลงและคำคล้องจอง โดยพบว่า ไม่ค่อยรู้จักเพลงและคำคล้องจอง (5 คน) และปัญหาในการหาคำคล้องจองหรือเพลงที่สอดคล้องกับหน่วยการเรียนรู้ไม่ได้ (4 คน) โดยครูแก้ปัญหาด้วยวิธีการเปิดเพลงจากแผ่นซีดี หรือใช้วิธีอื่นๆ เพื่อสอนเนื้อหาหน่วยนั้นๆ แทนปัญหาด้านประสบการณ์นี้ พบในครูทุกวัย

อภิปรายผล

ผลการวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์การใช้เพลงและคำคล้องจองของครูอนุบาล ผู้วิจัยมีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปราย ดังนี้

1.การให้ความสำคัญกับช่วงเวลาการใช้เพลงและคำคล้องจอง

ผลจากการสังเกตช่วงเวลาการใช้เพลงและคำคล้องจองของครูอนุบาลนั้นพบว่า ช่วงเวลาที่ครูส่วนใหญ่นำเพลงและคำคล้องจองมาใช้มากที่สุดคือ รอยต่อกิจกรรม เนื่องจากรอยต่อกิจกรรมนั้นจะเชื่อมอยู่ระหว่างกิจกรรม เมื่อกิจกรรมใดจบลง จะเกิดรอยต่อของกิจกรรมเสมอ ซึ่งรอยต่อกิจกรรมนั้นเป็นช่วงที่เด็กมักจะแสดงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ทั้งนี้การร้องเพลงหรือท่องคำคล้องจองจะช่วยให้ครูสามารถเบี่ยงเบนพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ได้อย่างทันท่วงที และยังเป็นตัวเชื่อมกิจกรรมต่างๆ อย่างกลมกลืน ดังที่ Mathews (2012) กล่าวไว้ว่า การร้องเพลงในห้องเรียนมีผลทางบวกกับพฤติกรรมของเด็ก เพราะสามารถช่วยให้เด็กสนใจทำกิจกรรมต่างๆ และเป็นเสมือนสัญญาณที่ช่วยให้เด็กรู้ว่าถึงเวลาของการเปลี่ยนกิจกรรม โดยไม่จำเป็นต้องให้ครูกระตุ้น ทั้งยังเป็นประโยชน์สำหรับการจัดการชั้นเรียน โดยการร้องเพลงซ้ำๆ อย่างเสมอต้นเสมอปลาย จะเป็นกุญแจสำคัญในการคาดเดากิจกรรมประจำวันในวิถีชีวิต เมื่อครูร้องเพลงในระหว่างที่เด็กกำลังเปลี่ยนกิจกรรมนั้น เด็กจะลดความสับสนหรือความวิตกกังวลลงได้ ซึ่งทำให้การเปลี่ยนกิจกรรมเป็นไปอย่างราบรื่น แต่ผลจากการสัมภาษณ์ครูเรื่องการให้ความสำคัญกับช่วงเวลาการใช้เพลงและคำคล้องจองนั้น ครูส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับการใช้เพลงและคำคล้องจองในช่วงการสอนมากที่สุด โดยให้เหตุผลว่า เพลงและคำคล้องจองเป็นสิ่งที่ช่วยให้เด็กจดจำและเข้าใจเนื้อหาที่เรียนได้ง่าย เด็กเกิดความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ กล่าวได้ว่า ในทางปฏิบัติแล้วครูมีการใช้เพลงและคำคล้องจองในช่วงเวลารอยต่อกิจกรรมบ่อยครั้ง แต่ทัศนคติ

ของครูนั้น เห็นถึงความสำคัญกับการใช้เพลงในช่วงการสอน แสดงให้เห็นว่าครูเห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาสติปัญญา ดังที่ พิทยา รุ่งราตรี (2541) ได้กล่าวไว้ว่า เพลงมีประโยชน์ต่อการเรียนการสอนเป็นอย่างมาก เพลงที่ถูกคัดเลือกมาอย่างดี สามารถนำมาสอนได้ครอบคลุมถึงจุดประสงค์ทุกด้านของการเรียนการสอน คือ 1) ด้านพุทธิพิสัย เพลงสามารถนำมาประกอบการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริมหรือสรุปความรู้ด้านพุทธิพิสัย คือความรู้ ความจำ ความเข้าใจได้เป็นอย่างดี 2) ด้านทักษะพิสัย เพลงสามารถนำมาส่งเสริมพัฒนาการด้านทักษะพิสัย คือ ด้านการปฏิบัติ ทักษะความชำนาญได้หลายอย่าง เช่น การออกเสียงทางภาษา การเรียนรู้ คำศัพท์ 3) ด้านจิตพิสัย เพลงหลายเพลงสามารถนำมาเสริมพัฒนาการด้านจิตพิสัยให้ผู้เรียน เกิดทัศนคติที่ดีต่อบทเรียน ด้วยเหตุผลนี้ทำให้ครูเห็นถึงความสำคัญของการใช้เพลงและคำคล้องจองในช่วงการสอน

2.วิธีการใช้เพลงและคำคล้องจองของครูอนุบาล

ผลการวิจัยพบว่า วิธีการใช้เพลงและคำคล้องจองที่ครูใช้มากที่สุดคือ วิธีการใช้จากตัวครู ซึ่งได้แก่การร้องหรือท่องคำคล้องจองปากเปล่ามากที่สุด และรองลงมาคือการทำท่าทางประกอบการร้องเพลงและท่องคำคล้องจอง เนื่องจากการใช้เพลงและคำคล้องจองนั้นสามารถใช้ได้ตลอดทั้งวัน ตั้งแต่ช่วง 6 กิจกรรมหลัก ร้อยต่อกิจกรรม และกิจวัตรประจำวัน ซึ่งการใช้ตัวครูในการร้องหรือท่องปากเปล่านั้นจะเป็นวิธีการที่สะดวกที่สุดที่ครูจะสามารถควบคุมการร้องเพลงหรือการท่องคำคล้องจองได้ด้วยตนเอง สามารถร้องหรือท่องเป็นจังหวะที่ช้า เร็ว ดัง เบา หรือเปลี่ยนเนื้อบางช่วง เพื่อปรับให้เข้ากับสถานการณ์ต่างๆ อีกทั้งยังเป็นวิธีการสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับเด็ก ให้เด็กได้มีส่วนร่วมในการร้องเพลงและท่องคำคล้องจองกับครู ทั้งนี้สืบเนื่องจากจุดประสงค์การใช้เพลงและคำคล้องจองที่พบมากที่สุดจากผลการวิจัย คือการใช้เพลงและคำคล้องจองในการจัดการชั้นเรียนเพื่อการเบี่ยงเบนพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ดังนั้น เมื่อเกิดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ เช่น เด็กขาดสมาธิในการเรียน คุณกั้นเสียงดัง ครูจะสามารถใช้วิธีการจัดการชั้นเรียนด้วยการร้องเพลงหรือท่องคำคล้องจองเพื่อเบี่ยงเบนพฤติกรรมนั้นๆได้ทันต่อการแก้ปัญหา ดังที่ นัยน์ชนก ศรีทองสุข (2547) ได้ศึกษาพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของเด็กวัยอนุบาลที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน พบว่า ปัญหาที่เด็กไม่สนใจครูขณะทำกิจกรรมนั้น ครูมีการจัดการกับพฤติกรรมดังกล่าวด้วยการร้องเพลง และท่องคำคล้องจอง ซึ่งแม้ว่าผลจากการสัมภาษณ์ในงานวิจัยจะสรุปได้ว่า ปัญหาเกี่ยวกับการใช้เพลงและคำคล้องจองของครูคือ การร้องเพลงไม่ตรงทำนอง และไม่ตรงจังหวะ แต่ครูยังเลือกที่จะใช้วิธีการร้องปากเปล่า และมีวิธีการในการแก้ไขปัญหาข้อบกพร่องในความสามารถของตนเองด้วยการฟังเพลงบ่อยๆ หรือให้เพื่อนครูร้องให้ฟังเพื่อฝึกการร้องให้ตรงกับทำนอง อีกทั้งยังมีวิธีการแก้ปัญหาโดยการใช้ท่าทางประกอบการร้องปากเปล่า เพื่อให้ช่วยให้เพลงและคำคล้องจองมีความน่าสนใจมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับ สมชาย อมะรักษ์ (2542) กล่าวว่า การนำเพลงมาใช้ในการสอนนั้น ครูควรมีการเตรียมตัวให้พร้อมก่อน โดยเตรียมตัวและอุปกรณ์การสอนต่างๆ ฟังเพลงที่จะใช้ในการสอนหลายๆ ครั้ง เพื่อให้เข้าใจลักษณะดนตรีในแต่ละท่อนโดยละเอียด

3.เพลงและคำคล้องจองที่ถูกนำมาใช้

ช่วงเวลาที่เกิดขึ้นในแต่ละวันที่โรงเรียน มีการใช้เพลงและคำคล้องจองที่แตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับช่วงเวลาและจุดประสงค์ในการใช้ ซึ่งเพลงที่ถูกนำมาใช้มากที่สุด กล่าวคือมีการใช้ในทุกโรงเรียน คือเพลงเข้าแถว (ไม่ทราบนามผู้แต่ง) เป็นเพลงที่ถูกนำมาใช้ในช่วงการเข้าแถวระหว่างรอยต่อของกิจกรรมต่างๆ ทั้งนี้เพื่อบอกเป็นสัญญาณให้เด็กมาเข้าแถว และเชื่อมต่อกิจกรรมในห้องเรียนสู่กิจกรรมนอกห้องเรียนอย่างกลมกลืน โดยครูในแต่ละโรงเรียนจะมีวิธีการใช้เพลงที่คล้ายคลึงกัน กล่าวคือ เมื่อเสร็จจากกิจกรรมหนึ่ง ครูจะร้องเพลงเข้าแถว โดยร้องปากเปล่า จากนั้นเด็กๆจะมาเข้าแถวและร่วมร้องเพลงกับครูไปด้วย ทั้งนี้การร้องเพลงนั้นจะร้องวนไปเรื่อยๆ จนกว่าเด็กคนสุดท้ายจะมาเข้าแถวเสร็จเรียบร้อย จะเห็นได้ว่า การร้องเพลงเข้าแถวนั้น เป็นเหมือนสัญลักษณ์ในการเปลี่ยนกิจกรรมโดยที่ครูไม่ต้องพูดต้องบอก เด็กสามารถรับผิดชอบหน้าที่ของตนเองได้ สอดคล้องกับ Mathews (2012) กล่าวว่า การร้องเพลงซ้ำๆ อย่างเสมอดันเสมอปลาย จะเป็นกุญแจสำคัญในการคาดเดากิจกรรมประจำวันของเด็ก เพราะเด็กจะรู้ว่ากิจกรรมต่อไปจะเป็นอะไร เมื่อครูร้องเพลงในระหว่างที่เด็กกำลังเปลี่ยนกิจกรรมนั้น เด็กจะลดความสับสนลง ทำให้การเปลี่ยนกิจกรรมราบรื่น

คำคล้องจองที่ถูกนำมาใช้มากที่สุด กล่าวคือมีการใช้ในทุกโรงเรียน คือ คำคล้องจอง ข้าวทุกจาน (ไม่ทราบนามผู้แต่ง) เป็นคำคล้องจองที่ถูกนำมาใช้ในชว่ก่อนรับประทานอาหารกลางวัน ทั้งนี้เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมที่พึงประสงค์ กล่าวคือ การเห็นคุณค่าของข้าวส่งผลให้เกิดการเรียนรู้ว่า ข้าวเป็นสิ่งที่มีความสำคัญกว่าจะได้ข้าวมานั้นแสนลำบาก ดังนั้น เด็กๆจึงควรเห็นถึงคุณค่าของข้าว และรับประทานข้าวให้หมดจาน โดยครูในแต่ละโรงเรียนจะมีวิธีการใช้คำคล้องจองที่คล้ายคลึงกันคือ เมื่อเด็กนั่งประจำตำแหน่งเรียบร้อย ครูจะพนมมือและให้เด็กพนมมือตาม จากนั้นครูจึงกล่าวขึ้นต้นคำคล้องจอง ให้เด็กๆร่วมกันท่องคำคล้องจองไปพร้อมกับครู จะเห็นได้ว่า เนื้อหาในคำคล้องจองนั้นต้องการให้เด็กตระหนักถึงคุณค่าของข้าว ซึ่งเป็นการสร้างเจตคติที่ดีจะนำไปสู่การปฏิบัติที่ดี เมื่อเด็กได้ท่องทุกวัน จากความจำจะกลายเป็นความเข้าใจในที่สุด สอดคล้องกับ พรทิพย์ ศิริสมบุญเวช (2543) กล่าวว่า การท่องจำคือ กฎของการฝึกฝน และการได้ฝึกหัดหรือกระทำซ้ำๆ บ่อยๆ ย่อมจะทำให้เกิดความสมบูรณ์ถูกต้อง เช่นเดียวกันหากเด็กได้ท่องคำคล้องจองอย่างสม่ำเสมอ ย่อมจะเกิดความจำและเป็นความเข้าใจในที่สุด

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

- 1.โรงเรียนแต่ละโรงควรจัดให้มีการอบรมแลกเปลี่ยนเพลงและคำคล้องจองระหว่างครูเป็นประจำอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ครูได้แบ่งปันประสบการณ์ให้แก่กัน
- 2.ทุกครั้งที่มีการจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการใช้เพลงและคำคล้องจองนั้น ควรมีการจัดทำสื่อแผ่นเสียงประกอบให้กับผู้เข้าอบรมด้วย เพราะปัญหาส่วนใหญ่ที่ครูประสบคือ มักจะทราบเนื้อเพลงและไม่ทราบทำนอง ทำให้ไม่สามารถนำเพลงไปใช้กับเด็กได้

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

- 1.ควรมีการขยายกลุ่มตัวอย่าง โดยวิเคราะห์การใช้เพลงและคำคล้องจองในกลุ่มโรงเรียนสังกัดอื่นๆ เช่นโรงเรียนนวัตกรรมการเรียนเอกชน เป็นต้น

2.ควรมีการวิจัยเพื่อพัฒนาชุดกิจกรรมการใช้เพลงและคำคล้องจองอย่างเต็มรูปแบบ เพื่อนำไปสู่การเผยแพร่สู่ครูทุกหน่วยงานทางการศึกษา

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2548). คุณค่าเพลงสำหรับเด็กปฐมวัย. *วารสารการศึกษาปฐมวัย*, 9, 59-66.
- กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2551). การใช้เพลงกับเด็กปฐมวัย. *วารสารการศึกษาปฐมวัย*, 12, 13-19.
- นันทิรัตน์ คมขำ. (2538). *การศึกษาการใช้เพลงในการเรียนการสอนเด็กวัยอนุบาล*. วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต ภาควิชาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นัยนชนก ศรีทองสุข. (2547). *การศึกษาการจัดการพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของเด็กอนุบาลของครูประจำชั้นใน
กรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ภาควิชาหลักสูตร
การสอนและเทคโนโลยีการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2554). *การวิจัยเบื้องต้น*. (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- พิชัย ปรัชญานุสรณ์. (2552). *อัจฉริยะดนตรีสร้างสุข*. กรุงเทพมหานคร: สุขภาพใจ.
- พิทยา รุ่งราตรี. (2541). การใช้เพลงประกอบการเรียนการสอน. *วารสารวิชาการราชภัฏกรุงเทพฯ*, 4, 50-55.
- พรทิพย์ ศิริสมบูรณ์เวช. (2543). *มิติใหม่ในการสอนอาชยานไทย*. ใน พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ ลัดดา ภูเกียรติ และ
สุวัฒนา สุวรรณเขตนิกม, ประมวลบทความนวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้สำหรับครูยุคปฏิรูปการศึกษา,
กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ราตรี เปรียงพานิช. (2547). *การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย*. กรุงเทพมหานคร:
มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สมชาย อมะรักษ์. (2542). *ดนตรีสำหรับเด็กปฐมวัย*. กาญจนบุรี: คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
สถาบันราชภัฏกาญจนบุรี.
- สุภัทรา คงเรือง และคณะ. (2555). *ฝึกหนูให้รู้ตัวรู้ใจ*. กรุงเทพมหานคร: สาราเด็ก.

ภาษาอังกฤษ

- Dee, J. J. (2004). *Development of a music curriculum for an early childhood non-music
major college level course*. Master's Thesis, Music Education, Taxes Tech University.
- Kenney, S. (2005). Nursery rhymes: Foundation for learning. *General Music Today*, 19, 28-31.

- Mathews, S. E. (2012). Singing smoothes classroom transitions. *Dimension of Early Childhood, 40*, 13-18.
- Schiller, P. & Willis, C. A. (2008). Using brain-based teaching strategies to create supportive early childhood environments that address learning standards. *Young Children, 67*(2). 52-55. Retrieved June 8, 2014, from http://www.naeyc.org/files/yc/file/200807/BTJ_PrimaryInterest.pdf.
- Petra, K. (2008). Singing our way through the day: Using music with young children during daily routines. *Children and Families, 22*, 48-54.